

Namnen i Hagalund hör till stadsbilden utges inom ramen för Esbo stads 20-årsjubileum som ett bidrag till firandet av att dess ryktbara stadsdel Hagalund samtidigt fyller 40 år. Namnplaneringen är ett led i stadsplaneringen och namnen en del av stadsbilden. Boken berättar om hur namnet Tapiola kom till och hur stadsdelens områden, vägar, torg, parker och byggnader fick sina namn, samt vad namnen betyder och hur de återspeglar den anda som präglade trädgårdsstadens planering. Boken är fylligt illustrerad med kartor över Hagalund från olika tider och annat bildmaterial, samt upptar dessutom förteckningar över namnen på Hagalunds delområden och vägar. Samma material kommer också att ingå i de publikationer om namnen i Esbos olika stadsdelar som utges senare.

NAMNEN I HAGALUND HÖR TILL STADSBILDEN

ESPOO • ESBO

MARJA VILJAMAA-LAAKSO

Namnen i Hagalund hör till stadsbilden

**Esbo stadsplaneringsverk
Namnenheten**

Översättning: Erik Stenmark

Pärmbilden: Esbo stads informationsenhet

Bilden på pärmens baksida: Esbo stads områdesprojekt

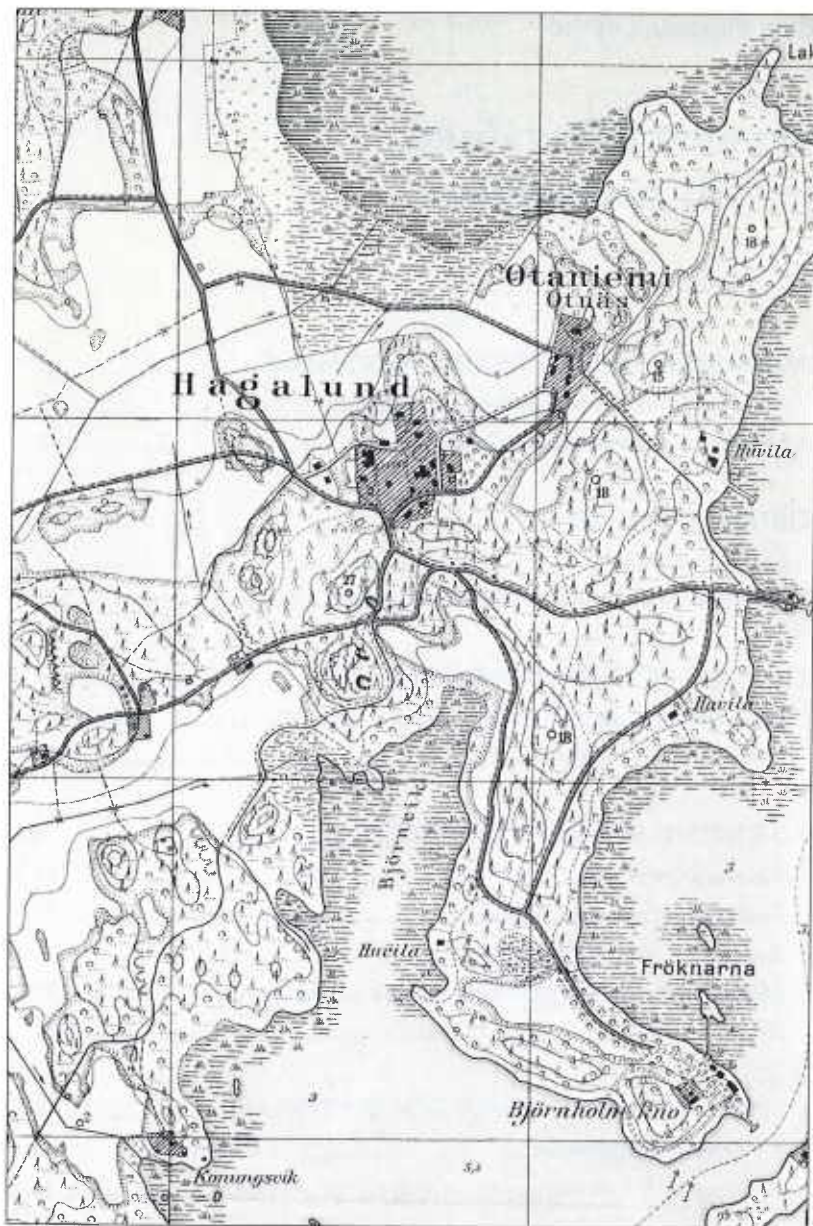
Tikkurilan Paino Oy 1992
ISBN-951-857-208-9

Namnen i Hagalund hör till stadsbilden

TILL LÄSAREN

SAMHÄLLSPANERING MED NAMNENS HJÄLP	5
<i>Namnet Tapiola var resultatet av en tävling</i>	5
<i>Namngevingsprinciperna skapas</i>	8
BOSTADSSTIFTELSENS TID	9
<i>Nya namntävlingar</i>	9
<i>De första namnen på områden, parker och torg</i>	11
ESBO ÖVERTAR NAMNGIVNINGEN	14
<i>Helhetsperspektiv på Esbo</i>	14
<i>Namnförrådet byggs ut</i>	16
VAD STADSNAMNEN KAN BERÄTTA	18
<i>Kalevalaromantik</i>	18
<i>Beskrivande namn och binamn</i>	23
<i>Spår av de äldre ortnamnen</i>	26
<i>Märkesmän och vänortsband i dagens namngivning</i>	28
<i>Ändrade namn</i>	32
NAMNEN I HAGALUND LEVER OCH UTVECKLAS	35
<i>Ny namngivningsteknik</i>	35
<i>Företagens och föreningarnas bidrag till namnbilden</i>	40
Förteckningar över namnen på delområden och gator i Hagalund	42
TAPIOLA-JENKAN	44

Genom namnen lär vi känna ett område. Hagalundnamnen är en levande, fungerande del av ett mångsidigt område vars planering och utveckling på många sätt har varit banbrytande.

Grundkarta över Hagalund från år 1931, då bl.a. Jorvasvägen inte ännu fanns. Lantmäteristyrelsen.

TILL LÄSAREN

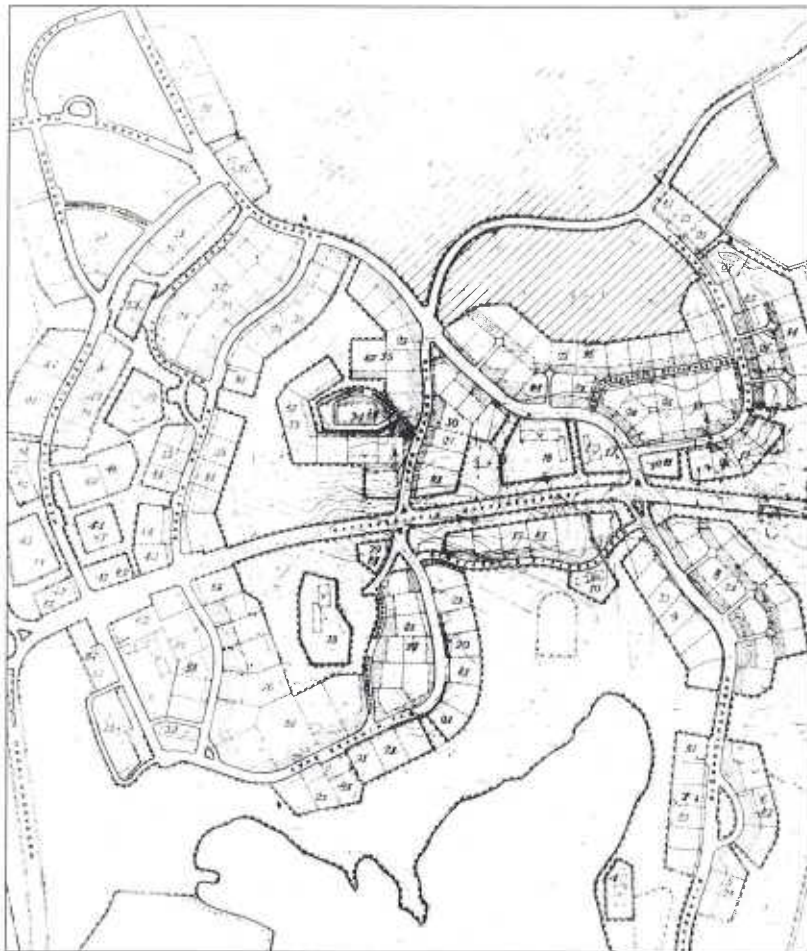
Denna lilla bok har kommit till inom ramen för Esbo stads 20-årsjubileum som ett bidrag till firandet av att dess ryktbara stadsdel Hagalund samtidigt fyller 40 år. Namnplaneringen är ett led i stadsplaneringen och namnen en del av stadsbilden. Om namnen som en av byggstenarna i stadsmiljön berättar också stadsplaneringsverkets namnshets andel i den utställning som under jubileumsåret anordnas kring stadsmiljön i anslutning till Public Design -evenemangen 31.7 – 16.8.1992.

Namnsheten planerar och upprätthåller Esbos officiella namnsystem för områdesindelningen, planer, offentliga platser, områden med spridd bebyggelse osv. För att tillmötesgå allmänhetens namnfrågningar och intresse för namnen i Esbo har enheten också börjat ge ut publikationer som gäller namnförrådet. Publikationerna berättar till en början om de gamla ortnamnen och senare om de officiella namnen på stadsdelar, gator osv. Av publikationerna föreligger redan boken om *Kungsvägen*, "Esbos äldsta gatunamn", och den åtföljs av *Insjö-Esbo* som behandlar sjönamnen. Också den kommer att utges under jubileumsåret -92. *Namnen i Hagalund hör till stadsbilden* är en av de separata artiklar med mera lokalt syfte som utarbetas för senare stadsdelspublikationer.

Till den föreliggande texten har chefredaktören, fil.mag. **Uolevi Itkonen**, en av namngivarna på Bostadsstiftelsens tid och den sista ordföranden i Esbos tidigare namnkommittéer, bidragit med värdefulla upplysningar och sakkunnig hjälp. När det gällt bakgrunden till de äldre namnen har dessutom kommittéernas förra viceordförande, byggmästare **Per-Olof Morelius** varit till stöd och hjälp med sin enastående lokalkännedom. Som allmänt bakgrundsmaterial har använts de motiveringar till namnen som stadsplaneringsverkets namnshet, namnplaneraren, fil.mag. **Marja Viljamaa-Laakso** och forskaren, fil.mag. **Sirkka Paikkala**, har utarbetat för planeringen samt de härför insamlade uppgifterna och namnshetens egna samlingar. För den svenska översättningen svarar fil.lic. **Erik Stenmark**, f.d. övertranslator i Esbo, som suttit som svensk sakkunnig i kommittéerna. Den yttre utformningen och bildmaterialet har med hjälp av ADB-baserade program planerats av stadsplaneringsverkets textbehandlare **Arja Hautakangas** och reklamredaktör **Mauno Laitinen** vid förvaltningscentralens informationsenhet. Ett varmt tack till alla dem som tagit del i färdigställandet av publikationen.

Esbo 10.4.1992

Marja Viljamaa-Laakso
namnplanerare
(och uppvuxen i Hagalund)

Den första byggnadsplanen för Hagalund som utarbetades av Otto-Iivari Meurman och fastställdes 1947. De föreslagna vägnamnen anknöt till områdets gamla namn och historia. Över området ledde två vägar, Hyttenärsvägen (1600-t.) och v. Nummersvägen (1700-t.), som uppkallats efter Otnäs och Björnviks foma ägare. Arne Grahns väg hade fått sitt namn efter dåvarande ägaren till Hagalund på vars mark trädgårdsstaden uppfördes. Esbo stadsplaneringsverk.

Namnen i Hagalund hör till stadsbilden

Hagalund, Otnäs och Westend är delar av de urgamla svenskspråkiga byarna Björnvik (1491–) och Otnäs (1527–) och hör efter sammanläggningen år 1922 till jordregisterbyn *Hagalund* (den finska namnformen sedan 1965 Hakalehto).

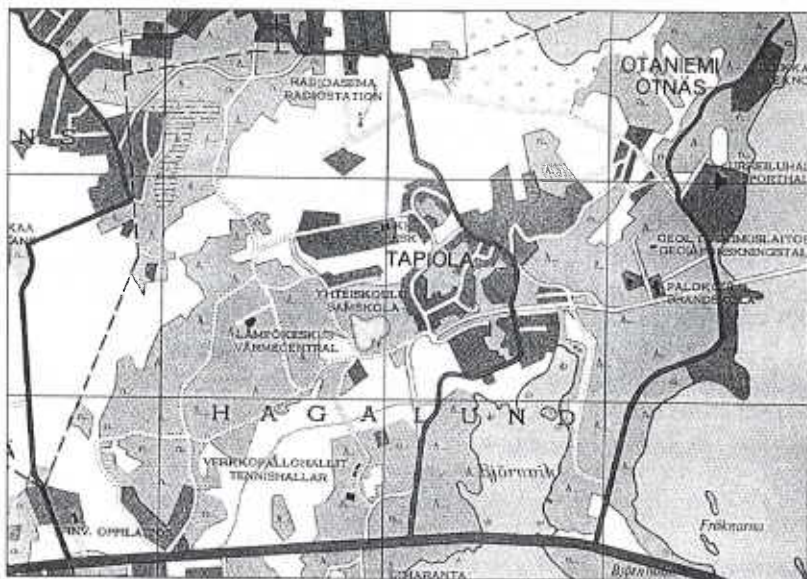
SAMHÄLLSPANERING MED NAMNENS HJÄLP

Namnet Tapiola var resultatet av en tävling

Hagalunds finska namn *Tapiola* är i det närmaste lika gammalt som trädgårdsstaden själv. Planeringen av Hagalund var heltäckande, och "eldsjälarna" bakom den, Bostadsstiftelsens verkställande direktör **Heikki von Hertzen** och senare också informationschef **Uolevi Itkonen**, insåg – bland de första hos oss – att namnen bidrar till att bygga upp stadsbilden. Man kunde se namnplaneringen som den organiska del av stadsplaneringen som vilken den också nu allt klarare borde framstå. Ett område skulle inte bara ges en fysisk, fungerande ram, man borde också bl.a. med namnens hjälp skapa platsens atmosfär, dess "genius loci". Bostadsstiftelsen ville att vår första finländska trädgårdsstad, som då växte upp i ängs- och skogslandskapet i Hagalund, skulle få ett namn som återspeglade den nya, för området och tiden kännetecknande planeringsprincipen, växelverkan mellan byggande och natur. För att få fram ett lämpligt namn utlyste man hösten 1953 en tävling för allmänheten.

Tävlingen väckte osedvanligt stort intresse. Det inkom över 4 000 förslag, av vilka 978 olika. Man hade bl.a. föreslagit namnen *Aurinkola*, *Haanlehto*, *Haltiala*, *Hopea*, *Suvela* och *Viherlehto*. Som segrare utgick namnet *Tapiola*, som stödde helhetstanken och väckte "skogsguden Tapios rike" i den folkliga traditionen till nytt liv. Man såg i namnet också en anknytning till de äldre ortnamnen på området, det gamla bynamnet *Björnvik* och det kanske ännu äldre namnet *Björnviken* (på finska numera *Otsolahti*). Tapiola hade föreslagits av 11 tävlingsdeltagare. Närmast kom namnförslaget *Kotilaakso* (Hemdalen).

De som planerade det nya, särpräglade "Tapiola Garden City" och dess "town center", målet för så många framtida statsbesök, förlitade sig – all sin internationella inriktning till trots – på det finska namnets genomslagskraft. De stärktes säkerligen i sin tro av Sibelius symfoniska dikt "Tapiola", som vunnit världsrykte och fick *Arvo Ylpö*, medlem i Bostadsstiftelsens styrelse och en av dem som bidrog till namnvalet, att utropa: "Tapiola är ett bra namn, det finns ju redan en färdig Ouvertyr för alla festligheter".¹ Man kan också peka på namngivningsmodeller av motsatt slag på den tiden, så fick exempelvis den representativa förstad som på 1930-talet efter utländskt mönster planerades på grannområdet namnet Westend.

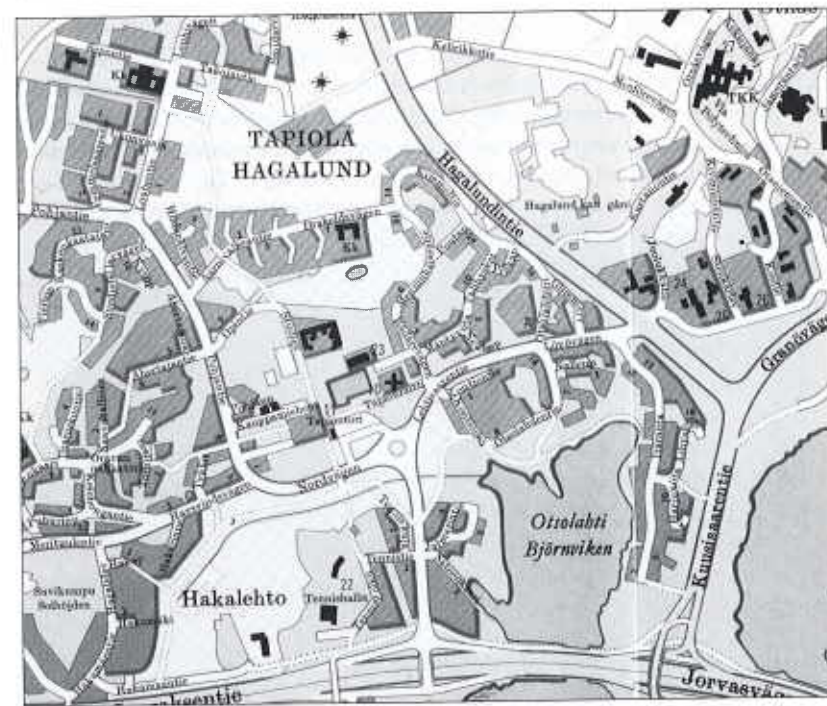

En hembygdskarta över Esbo från år 1956 och den första guidekartan från år 1966 ger en bild av Hagalunds tidigaste utvecklingsskeden.

Esbo stads mättningsavdelning.

Westend fungerade som enspråkigt namn och så trodde man att också skulle bli fallet med det urfinska Tapiola. Som svensk motsvarighet till Tapiola fortlevde emellertid namnet *Hagalund* som det vedertagna bland landets svenskspråkiga – fastän det samtidigt också betecknade det område som fortfarande hörde till Hagalund gård – i internationella sammanhang är namnet *Tapiola* allenaordande. Byggnadsbolaget Haka, som odlade namn där dess eget ingick som förled, använde sig gärna av det gamla bynamnet i den finska formen *Hakalehto*, nu som namn på ett område som bolaget bebyggt. Det svenska namnet blev emellertid här *Hagalid*, för undvikande av förväxling med Tapiola-Hagalund. Namnet *Hagalundintie*–*Hagalundvägen* betecknar å sin sida den del av Ring I som avgränsar Hagalund och går förbi Hagalund gård, numera belägen på Otnäs sida. Vägen är uppkallad efter gårdens namn.

Namnet Tapiola anammades genast av den stora publiken. När namntävlingen avgjorts skrev en tidning bl.a.: "Som ordstavet säger har kärt barn många namn. Må också det vara ett gott omen för den planerade trädgårdsstaden, må den bli en lyckobringande hemvist för invånarna".² Det nyvalda namnet användes första gången officiellt då Bostadsstiftelsen 21.11.1953 utlyste en tävling som gällde centrumplaneringen.

Namngivningsprinciperna skapas

Då det därefter gällde att döpa vägarna och exempelvis gårdsbolagen i Hagalund stannade man för kalevalamytologin, kalevalaromantiken och naturföreteelserna som namnmotiv. Så färgas också förfinsknigen *Otsolahti* (inte t.ex. Karhulahti) av den romantik som man då sökte. Samma linje följer namnen *Kontiontie* (*Skogsbjörmsvägen*) och *Nallenpolku* (*Nallestigen*) med deras avväpnande smeknamn på "skogens konung". Kalevalamotivet är naturligtvis allmänt utnyttjat i hela landet, men mot bakgrunden av den ledande tanken bakom planeringen och det finska namnvalet försvarar det mycket väl sin plats just i Hagalund.

Om det djupnande perspektivet i planeringen vittnar det faktum att man nu fäste allt större vikt vid orsakssambandet mellan namn och plats. Namnen återspeglar områdenas karaktär: i centrum är namnen samlande och centrumbetonade, medan bostadsgatorna har fått passande, trivsamma namn. Man ville också att namnen skulle sitta bra i landskapet: *Menninkäisentie* (*Rådarvägen*) lämpade sig väl för en slingrande väg, *Merituulentie* (*Havsvindsvägen*) för en rak och *Viertopolku* (*Släntstigen*) för en sluttande.

Att det var platserna, naturmotiven och den naturförankrade planeringen som var bestämmande för namngivningen framgår också av att så många av bostadsgatorna i Hagalund har fått namn som slutar på *-stig* (*Tallbarrsstigen*, *Gömsstigen*, osv.). De avviker från namnskicket i Esbo och i hela landet, *stig*-namnen är i regel gångvägar. *Tapionraitti* – *Tapiostråket* var å sin sida en föregångare till de nya namn med efterleden *-raitti* som leder tankarna till byvägarna (*kylänraitti*), alldeles som de namn som slutade på *-stranden*, *-dungen* osv. var tidiga exempel på vägnamn med miljöbeskrivande efterled. I Hagalund finns inte heller *-gator*.

Då det var till den finska folkkulturen hagalundnamnen genom sin kalevalainspirerade grundton anknöt, gavs de till en början endast på finska. Tidsandan var "finsk" – bl.a. på grund av att inflyttningen från landsbygden samtidigt förde med sig en plötslig våg av stark finskspråkig bosättning i de gamla svenskspråkiga socknarna. Det ansågs som en självklarhet att också de gamla svenska namnen skulle översättas till finska. I det sammanhanget skapade man bl.a. år 1965 finska motsvarigheter till bynamnen i Esbo, med växlande resultat.

Skogsbjörmsgränden och Kaija och Heikki Sirens radhus.

Foto: Marja Viljamaa-Laakso.

BOSTADSSTIFTELSENS TID

Nya namntävlingar

Det var alltså Bostadsstiftelsen som på 1950-talet huvudsakligen stod för de äldre namnen i byggnadsplanerna. Stiftelsen förde "namndemokratin" i namngivningen vidare genom att också i fortsättningen anordna tävlingar som gällde namnen i olika delar av Hagalund.

Så tävlade man bl.a. år 1961 om ett lämpligt namn på centrumområdets tornbyggnad. Det inkom inemot 500 förslag – mer eller mindre kalevalabetonade – av vilka det nuvarande nysakliga namnet, *Keskustorni*, ("Centraltornet") som framhäver tornets plats i stadsstrukturen, avgick med segern. Närmast följde *Raitinlukko* (fritt översatt ung. Väglåset), som syftade på tornets läge i mitten av Tapiostråket. Detta goda förslag kom senare till användning som namn på en annan kontorsbyggnad vid samma väg. Trots tävlingsresultatet fick emellertid tornet till en början bära det funktionsbeskrivande namnet *Konttoritomi* ("Kontorstornet"), ända tills det officiella namnet år 1983 byttes ut mot det segrande namnet, som blivit allmänt använt och vedertaget. Att namnvalet träffat rätt

visar det faktum att den bredvidliggande dammen snart efter tävlingen helt naturligt började kallas *Keskusallas – Centralbassängen*.

Också affärscentret *Heikintori*, Finlands första, var år 1967 föremål för en namntävling. Projektet marknadsfördes ursprungligen under arbetsnamnet *Pikku Jättiläinen* (Lilla jätten), men man sökte "det rätta namnet". I svaren ingick sammanlagt 463 olika namnförslag, de flesta byggde på element av typen *kauppa-, liike-, raitti-* (*handel, affär, stråk*) och *Tapio*. Det segrande namnet *Heikintori* ("Heikkis torg") ansågs slagkraftigt, "finskt" och lämpligt att inlemmas i det kalevalainspirerade namnbeståndet i Hagalund. Det var också traditionsmättat – handelsmännens skyddshelgon heter ju S:t Henrik.³ Senare har det dock framkastats att det kanske var självaste Heikki von Hertzens viljestarka profil som förslagsställarna hade i tankarna. Nomen est omen – det förtjänar i detta sammanhang nämnas att namnet Heikki har urgamla anor i Hagalund: i gamla handlingar från år 1692 kallas Björnviken *Heick wijken*, vilket visar att personer med det namnet redan tidigare verkat på orten!

De första namnen på områden, parker och torg

Bostadsstiftelsen anordnade 1966 en omfattande tävling som gällde namn på delområden, torg och parker i Hagalund. Man hade alltså i praktiken kommit till insikt om att ett större områdes delområden behöver orienterande namn, och stiftelsen var även här en föregångare. Numera försöker man undersöka områdenas namnbehov redan på förhand, och delområdes-, park- och andra liknande namn fastslås redan i planläggningskedet.

Liksom tidigare inkom ett stort antal förslag, nästan 3000. Såsom fallet var med de dåtida namnen i Hagalund och tävlingarna kring dem var tävlingen också nu enbart finskspråkig. Delområdena fick först senare svenska namn.

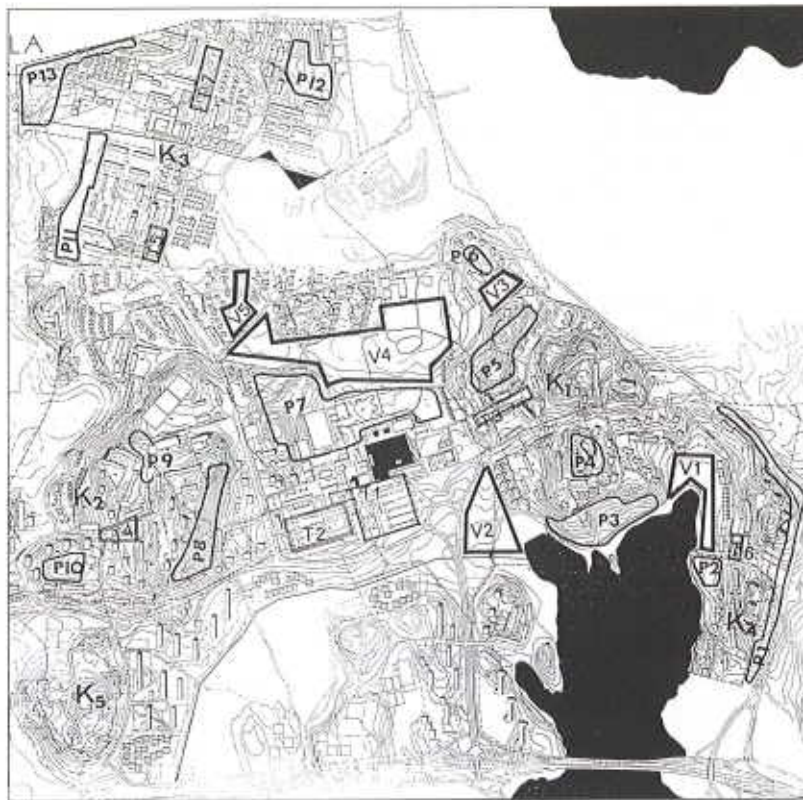
Valkriterierna var de väderstreck i vilka delområdena låg i förhållande till centrum och vissa för områdena utmärkande särdrag. På detta sätt tillkom bl.a. namnen *Itäkartano – Östergården* (närheten till Hagalund gård), *Länsikorkee – Västerhöjden* (ett högre berg – den dialektala finska namnformen väckte på sin tid livlig debatt) och *Pohjankulma – Norrhömet*.

Av torgen, vars namn tillsvidare delvis är oöversatta, döptes *Kaupintori* (i andan av Köpmannavägen), *Mäntytöri* (vid Tallbysket) och *Louhitorget* (vid Louhivägen). Bland parknamnen, endast finska också de, finner man bl.a. *Aurinkoranta*, *Utuniemi* (utu = dis, "ytterst på den dunkla udden, på den töckenhöljda holmen"), *Kruunumetsä* (vid Kronoskogsvägen, utgår från ett äldre namn Kronohagen), *Tykkimäki* och *Nallikallio* (nalli = tändhatt, anspelar på att den landfastningslinje som före I världskriget anlades till Helsingfors försvar drogs genom Hagalund). Ängar som döptes var *Hiidenheinä – Jättekastplanen* (vid Hiidenkiventie – Jättekastvägen), *Leimuniitty* (leimukukka = flox; en öppen plats med floxplanteringar som omger den centralaste vägkorsningen i Hagalund) och *Silkkiniitty* (utgår från det gamla namnet Silkesängen).⁴

I Hagalund har namntävlingarna fungerat väl och de har samtidigt aktiverat invånarna och stärkt hemortskänslan. På andra håll i Esbo har namntävlingar inte i nämnvärd utsträckning förekommit. Den av invånarna bildade hembygdsföreningen Tapiolan Kilta kommer under Hagalunds och Esbos jubileumsår 1992 att föra tävlingstraditionen vidare genom att bl.a. utlysa en tävling om vad dammarna i Hagalund skall heta – är tiden kanske inne för ett nytt namn på Centralbassängen?

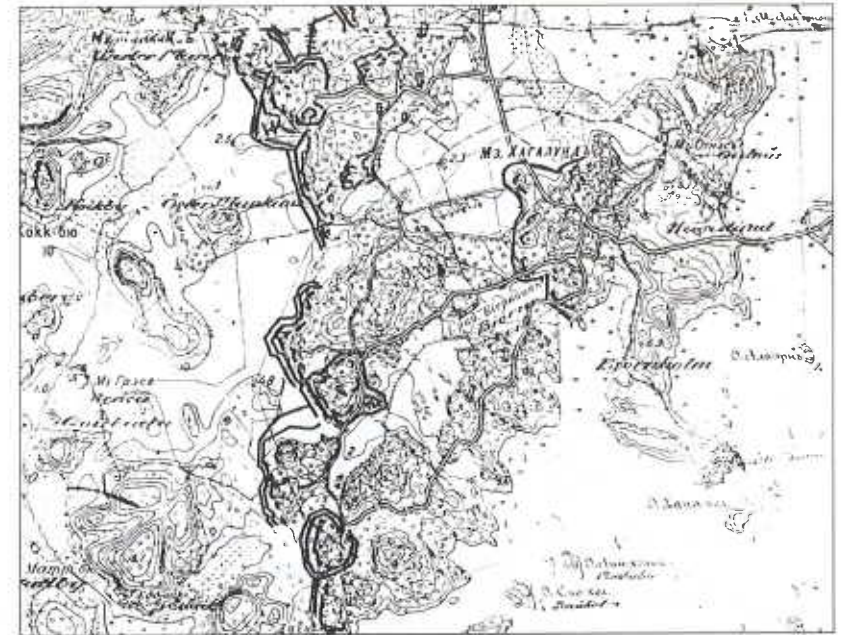
Heikintori är hagalundbornas träffpunkt. Foto: Seppo Karusuo.

K 1	ITÄKARTANO	P 4	NALLIKALLIO	V 3	POUTANIITTY
K 2	LÄNSIKORKEE	P 6	KIMMELMETSÄ	V 4	SILKKINIITTY
K 3	POHJANKULMA	P 7	KESKUSPUISTO	V 5	HIIDENHEINÄ
T 2	MERITUULENTORI	P 8	TYKKIMÄKI		
T 3	MÄNTYTORI	P 10	KÄPYMETSÄ	Ylimääräiset:	
T 6	HARJUNTASKU	P 11	KRUUNUMETSÄ	T 8	KAUPINTORI
T 7	LOUHENTORI	P 12	HARAKKA-AHO	P 5	KÄPÄLÄMÄKI
P 1	HARJUNSIVU	P 13	KONTINPOHJA		(Nuorisopuisto)
P 2	UTUNIEMI	V 1	RANTALUHTA	V 4b	TELMIKENTTÄ
P 3	AURINKORANTA	V 2	LEIMUNIITTY	P 3b	OTSONKYNSI

Resultatet av tävlingen om ett namn för Hagalund år 1966 enligt tidningen Tapiola Tänään (nr 6, 10.2.1966).

En för området uppgjord befästningsplan jämte kanonvägar enligt en rysk militärkarta från seklets början. Esbo stadsmuseum: Westend, s. 71. 1990.

Hagalunds befästningshistoria har bl.a. ihågkommit i några parknamn. Eeva Eskola: Vanha Hagalund, s. 67. 1972.

ESBO ÖVERTAR NAMNGIVNINGEN

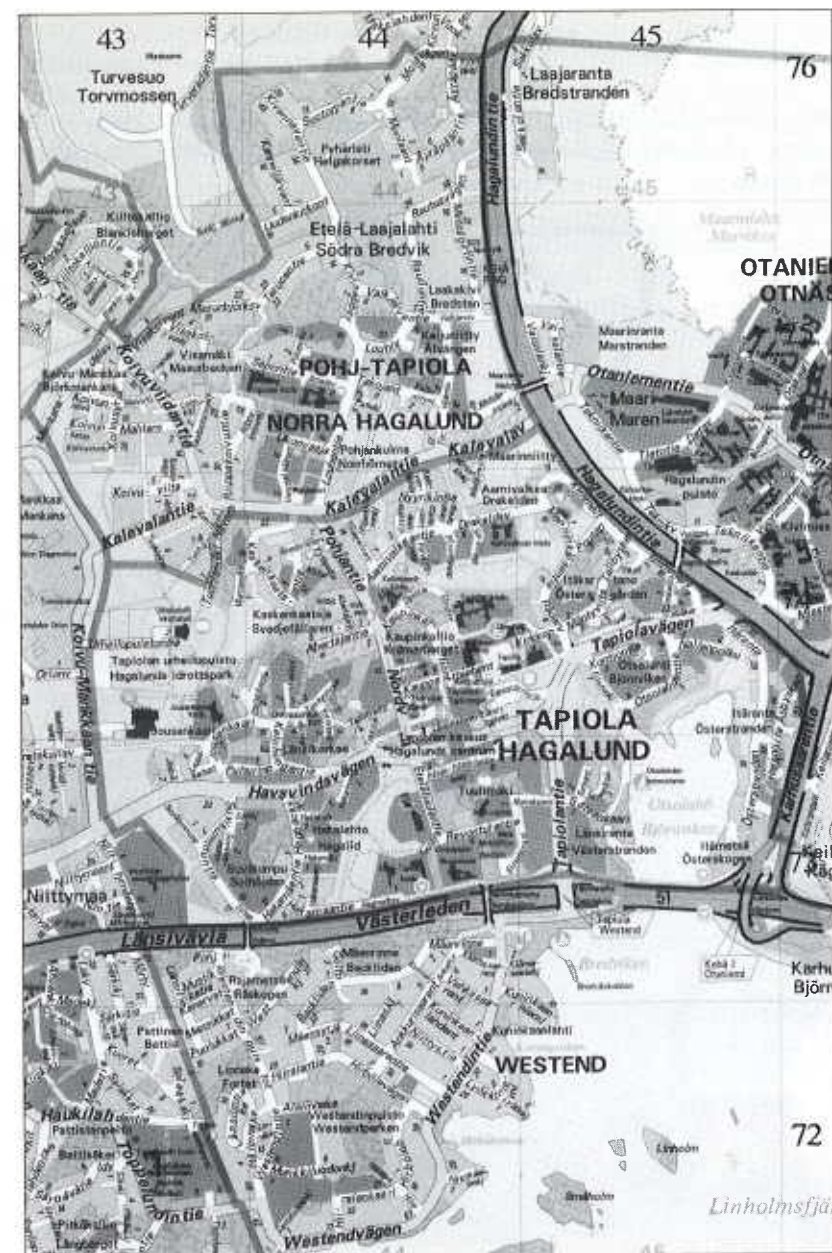
Helhetsperspektiv på Esbo

De nyare namnen är från ingången av 1970-talet givna av Esbo stad i anslutning till stadsplaneringen i Hagalund (till en början av namn-kommittéer med **Uolevi Itkonen** som långvarig medlem och sedermera ordförande, sedan 1976 av stadsplaneringsverkets namnmyndighet).

Utgångspunkten har varit att namnen på Esbos områdescentra borde återspegla vissa för staden typiska drag och dess miljö och historia. Den ursprungliga naturförankrade och kalevalainspirerade motivkretsen i Hagalund har alltså mycket väl kunnat inpassas i det övergripande perspektivet på Esbo som helhet i de senare planerna. En del av de äldre namnen har man dock varit tvungen att precisera och ändra under planläggningens gång, alldeles som fallet varit också på annat håll. Namnen har också översatts till svenska; som en motvikt till namnför-finskningen började man på svenskt håll med hänvisning till stadens tvåspråkighet kräva att få adressnamnen på bägge språken.

Namn-givningen har också breddats. Vid sidan av namnen på gator och parker m.m. har man numera i stadsplanerna dessutom infört namn på olika plan i trafiken – vägbroar och -portar. Man har också tagit med offentliga planeringsobjekt som skolor, daghem, planer och hållplatser i den centraliserade namngivningen. Deras namn har för underlättande av orienteringen anpassats efter de omgivande namnen – i regel stadsdels- och gatunamn – och de är därför också mycket typiska ha-galundnamn.

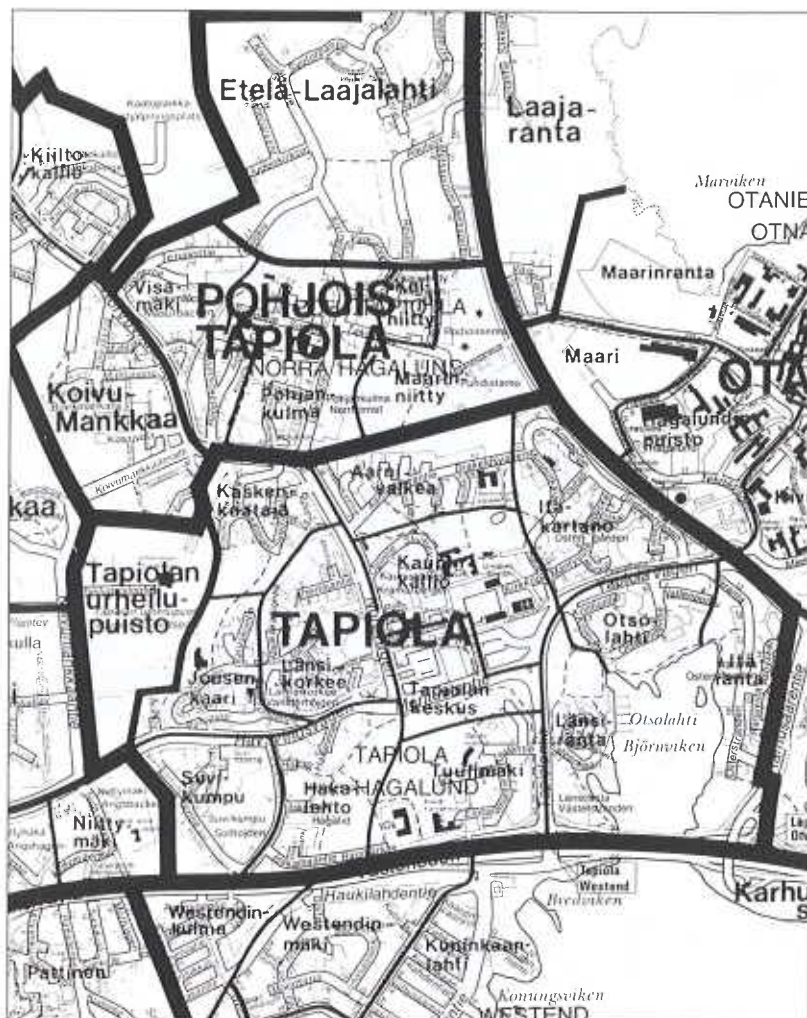
Också under Esbos tid kan man peka på åtminstone en namntävling. Kulturbyrån anordnade år 1986 en enkätundersökning för valet av namnet på stadens utställningslokal, som fick heta *Galleri Otso*. Nam-net väckte en viss kritik, då lokalen inte som man skulle vänta sig ligger vid Björnviken (fi. Otsolahti) utan i nästan helt motsatt riktning vid Flitargränden. Namnet försvarar emellertid väl sin plats i Hagalund-miljön.

Dagens Hagalund enligt Esbos guidekarta 1990. Esbo stads mättningsavdelning.

Namnförrådet byggs ut

Då stadsdelsindelningen i södra Esbo fastslogs 1976, blev Hagalund officiellt indelat i två stadsdelar, som fick namnen *Hagalund* och *Norra Hagalund*.

Hagalunds stadsdelar och delområden. (Silverlundens, Bredstens, Björnbergets och Vindängens områden har inte utmärkts på kartan).
Namnenheten.

För stadsdelen *Hagalunds* delområden har man senare i samband med planläggningen också skapat nya namn. Områdesnamnen utgår vanligen från namnen på centrala gator eller någonting annat som kännetecknar områdena. Namnen är *Aarnivalkea* – *Drakelden*, *Hakalehto* – *Hagalid*, *Hopealehto* – *Silverhunden* (efter silverpilar som växer på området, namnet ingick redan bland förslagen i namntävlingen 1953), *Itäkartano* – *Östergården*, *Itämetsä* – *Österskogen*, *Itäranta* – *Österstranden* (östra stranden av Björnviken), *Kaskenkaatja* – *Svedjefällaren*, *Kaupinkallio* – *Krämarberget*, *Länsikorkee* – *Västerhöjden*, *Länsiranta* – *Västerstranden* (västra stranden av Björnviken), *Maarinniitty* – *Marängen* (efter ortnamnet Marängen, belagt redan år 1694; 'mar-' avser upplandat område), *Otsokallio* – *Björnberget*, *Otsolahti* – *Björnviken* (området vid vikens innersta del), *Suvikumpu* – *Solhöjden*, *Tapiolan keskus* – *Hagalunds centrum*, *Tapiolan urheilupuisto* – *Hagalunds idrottspark*, *Tuulimäki* – *Väderbacken* och *Tuuliniitty* – *Vindängen*.

Delområdena i *Norra Hagalund* är *Pohjankulma* – *Norrhörnet*, *Keijuniitty* – *Älvängen*, *Laakakivi* – *Bredsten* (ett gammalt ortnamn), *Koivu-Mankkaa* – *Björkmankans* (efter ett torp i Mankans by) och det bredvidliggande *Visamäki* – *Masurbacken* (anknyter till björkmotivet i det föregående namnet). I stadsdelen ingår dessutom en del av *Södra Bredvik*. Den omfattar med andra ord också områden utanför det ursprungliga Tapiola – Hagalund.

Namngivningen på de olika områdena har under de senaste åren utsträckts inte bara till offentliga byggnader utan bl.a. också till hållplatser. Svedjefällarens hållplats. Foto: Marja Viljamaa-Laakso.

VAD GATUNAMNEN KAN BERÄTTA

Kalevalaromantik

Vilken är då den bild vi får av dagens namn på gator, torg, parker och andra platser i Hagalund?

Berättelser ur Kalevala möter vi i olika delar av området. Alldeles strikt har man inte heller här följt den allmänt hyllade principen att namnen skall vara lokalisering och vägledande och att namnmotiven därför måste användas ekonomiskt och inte får spridas ut utan bör koncentreras till ett enda område. Hagalundnamnen har emellertid med tiden blivit såpass invanda att nämnvärda orienteringsproblem inte har uppstått.

Av kalevalamotiven är berättelsen om bortrövandet av Sampo från Pohjola, Louhis välde, det motiv som starkast återspeglas i namnen i Norrhörnet. Här finns bl.a. matarvägen *Pohjantie*—*Nordvägen* och tomtvägarna *Louhentie*—*Louhivägen*, *Sepontie*—*Smedsvägen*, *Takojantie*—*Smidarvägen* ("mästersmeden Ilmarinen, han som hamrat himlavalvet") och *Piilopolku*—*Gömostigen*. I *Sepon koulu* gjuts en fast grund för lågstadieelevernas fortsatta studier. I Silverlunden och Älvängen möter man andra gestalter ur Kalevala. Här finns bl.a. matarvägen *Kalevalantie*—*Kalevalavägen* och tomtvägarna *Kalevanvainio*—*Kalevaängen*, *Mielikinviita*—*Mielikkidungen* ("Mielikki skogens husmor, du som vaktar skogens gårdar"), *Mimerkinkuja*—*Mimerkkigränden* (Mimerkki är ett parallellnamn till Mielikki), *Nyyrikintie*—*Nyyrikkivägen* (Nyyrikki var Tapios son) och *Tietäjätie*—*Siarvägen* ("gamle vise Väinämöinen, siaren av urtidsätten"). På området bredvid finns också de med motivkretsen besläktade namnen *Kaskenkaatajantie*—*Svedjefällarvägen* och *Miilupolku*—*Milstigen* (Väinämöinen fällde Kalevas sved).

Tapio själv har inte kunnat få en egen väg, då en sådan redan finns i Dalsvik. *Tapiontori*—*Tapiotorget*, *Tapionraitti*—*Tapiostråket* och *Tapionaukio*—*Tapioplatsen* (huvudparkeringsplatsen) i Hagalunds centrum är dock uppkallade efter skogsguden Tapio. *Tapiolantie*—*Tapiolavägen* är huvudinfartsvägen till Hagalund.

Rådarvägen. Foto: Marja Viljamaa-Laakso.

På Drakeldens område fortlever irrblossmytologin ("trollen gillrade irrbloss"); vandraren leds av irrskenen till dolda skattgömmor, där drakeldarna lyser och också andra mytologiska skyddsväsen kan uppenbara sig. Här finner man bl.a. namnen *Aarnivalkeantie*—*Drakeldsvägen* och *Menninkäisentie*—*Rådarvägen* samt *Ilmattarenpolku*—*Ilmatarstigen*, *Luonnotarenpolku*—*Luonnotarstigen*, *Pilvettärenpolku*—*Pilvetärstigen*, *Päivättären-*

Drakeldsvägen. Foto: Seppo Karusuo.

polku – Päivätärstigen, Sinipiianpolku – Ljusalfsstigen och *Virvattarenpolku – Virvatarstigen*. I *Aarnivalkean koulu* tänds lågstadieelevernas kunskapsbegär. Den närliggande *Hiidenkiventie – Jättekastvägen* har däremot fått sitt namn efter ett flyttblock, jättekast, i ändan av vägen.

I Björnvikens namn strövar självfallet björnen själv omkring, bl.a. i namnen *Kontiontie – Skogsbjörnsvägen* och *Nallenpolku – Nallestigen*. Men också på annat håll ser vi representanter för djurvärlden i Tapios rike skymta, bl.a. i namnet *Vemmelsäärentie – Långskanksvägen* i Norrhörnet och namnet *Leppäkertuntie – Nyckelpigsvägen* i Västerhöjden.

Skogsromantiken finns företrädd i namnen *Kimmeltie – Glimmervägen*, *Neulaspolku – Tallbarrsstigen* och *Pihkapolku – Kådstigen* i Östergården och namnen *Kelohongantie – Torrfurstigen* och *Naavakalliontie – Lavbergsvägen* i Västerhöjden, där också terrängen inspirerat namngivarna. Vid Torrfurstigen sköts Hagalunds återväxt i *Metsola daghem*, ett av Esbos äldsta.

Hagalunds centrum, *Väderbacken* och *Vindängen* samt Västerstranden präglas av naturkrafterna och naturfenomenen. När matarleden in till centrum fått sitt vackra namn *Havsvindsvägen* ansåg man att också *Nordvägen* kunde tänkas anspela på nordanvinden. Den möts av *Sunnanvindsvägen* och i öst-västlig riktning av *Östanvindsvägen* och *Västanvindsvägen*. Den centralaste korsningen i Hagalund, där Tapiolavägen och Havsvindsvägen möts, har fått namnet *Tuultenristi – Vindarnas kors*. Det samlande temat i centrum får söderut en fortsättning i namn som *Elosalamantie – Kornblixtvägen*, *Revontulentie – Norrskensvägen*, *Sateenkaari – Regnbågen* osv. På området finns en lågstadieskola, *Revontulen koulu*. En av inspirationskällorna bakom valet av vindmotivet var ursprungligen också de gamla väderkvarnarna längs kusten, av vilka den närmaste stod på Björnberget.

De nyckfulla kastvindarna blåser på annat håll, på *Puhurinpolku – Kastbystigen* i Västerhöjden, där man också finner den vackra *Iltaruskontie – Aftonglödsvägen*, medan *Poutapolku – Solvådersstigen* förlagts till Östergården. En åskvigg, *Ukonvaaja – Åskpilen*, har som ett slags motvikt till Louhi drabbat Norra Hagalund. Förleden 'Ukko-' för tankarna till förkristna och följaktligen också med Kalevala besläktade trosföreställningar. Ukko var en fornfinsk gudom, åskans och vädrets gud, som gav regnet och årsväxten. 'Ukonvaaja' kallade man en kilformad natursten eller stenyxa, ett magiskt redskap som troddes ha fallit som en blix från skyn.

Hagalunds äldsta skulptur, Helvi Hyvärinens vackra "Lo med unge" (1965) vid Tapiostråket mellan Tallbarrsstigen och Tapiolavägen smälter naturligt in i Hagalunds kalevalainspirerade namnmiljö. Foto: Seppo Karusuo.

Vindarnas kors. Foto: Seppo Karusuo.

Beskrivande namn och binamn

Kaupintori (Krämartorget) i ändan av *Kauppamiehentie* – *Köpmannavägen*, i Krämarbergets och Tapiostråkets grannskap, fungerade som köpcentrum i det "gamla" Hagalund. Som dess motpol ville man för ett annat, mindre köpcentrum i stråkets västra ända skapa ett namn som också det skulle associera till handeln. Så tillkom namnet *Oravannahkatori* – *Gråskinnstorget* i Västerhöjden, ekorrskinen har ju använts som betalningsmedel. Till ekorrsjakten anknuter å sin sida de med Kalevala besläktade namnen på två närliggande vägar, *Riistapolku* – *Villebrådsvägen* och *Jousenkaari* – *Bågsvängen*. För att skapa en bild för kommersen i Hagalunds "nya" centrum har man från Louhi-temat sparat Sampo, lyckokvarnen som mal rikedom – de centrala namnen är här *Sampotori* – *Sampotorget* och *Sampokuja* – *Sampogränden*.

Närliggande aktiviteter och platser fick också ge namn åt *Opintie* – *Studievägen*, som ledde till Urmakarskolan och samskolan, nuvarande Tapiolan koulu, och åt *Ahertajantie* – *Flitarvägen*, som förde till det s.k. småindustrihuset; bägge namnen framhäver styrkan i Hagalunds know-how. Senare har vägarna också kompletterats med -gränder. *Tykkitie* – *Kanonvägen* leder som en påminnelse om de gamla kanonvägarna till Kanonbacken, alldeles som man längs *Kirkkopolku* – *Kyrkstigen* kommer till Hagalunds av **Aarno Ruusuvuori** ritade kyrka, *Pyhät puut* ("De heliga träden"). **Viljo Revells** originella tornhus, ett kännspakt inslag i Hagalunds silhuett, i folkmun också "*Taskumattihusen*", "*Hatthusen*", "*Karolinerhattarna*" osv., har fått ge namn åt den framföriggande platsen, *Tornitaso* – *Tornplanet*.

Viljo Revells "*Taskumattihus*". Esbo stads informationsenhet.

“Taskumattihusen” är inte ensamma om att ha fått målande binamn. Kedjehusen vid Rådarvägen fick på grund av den originella exteriören och de minimala fönstren i övervåningen gå under namnet “Hönshusen”. Småhusen vid Svedjefällarvägen och atriumhusen i Hagalid väckte associationer som gjorde att områdena fick beteckningen “Arabbyar” osv.

Aulis Blomstedts “Hönshus” vid Rådarvägen. Foto: Seppo Karusuo.

Under den första tiden användes också de åskådliga och för Hagalund karakteristiska namnen på gårdsbolagen nästan oftare än själva adresserna. Man bodde i *Isokontio*, *Kontionpesä* och *Oravanpesä*, gick på besök till *Nallentorni*, *Mäntykulma* eller *Mäntytorni* och hade bekanta som bodde i *Kimmellinna*, *Otsonkallio* eller *Sufika* — bakom det onomatopoetiskt klingande namnet döljer sig helt prosaiskt byggaren, Suomen Kaapeli – Finska Kabel Oy. Man ser också numera hellre att gårdsbolagens namn ansluter sig till platsen och namnen i den omgivande miljön än till exempelvis byggaren — på det sättet bidrar namnen för sin del till att ge nyinflyttade hemortskänsla. Å andra sidan är ju byggaren i Sufika “välmaskerad”.

Silkesängen. Bostadsstiftelsens arkiv.

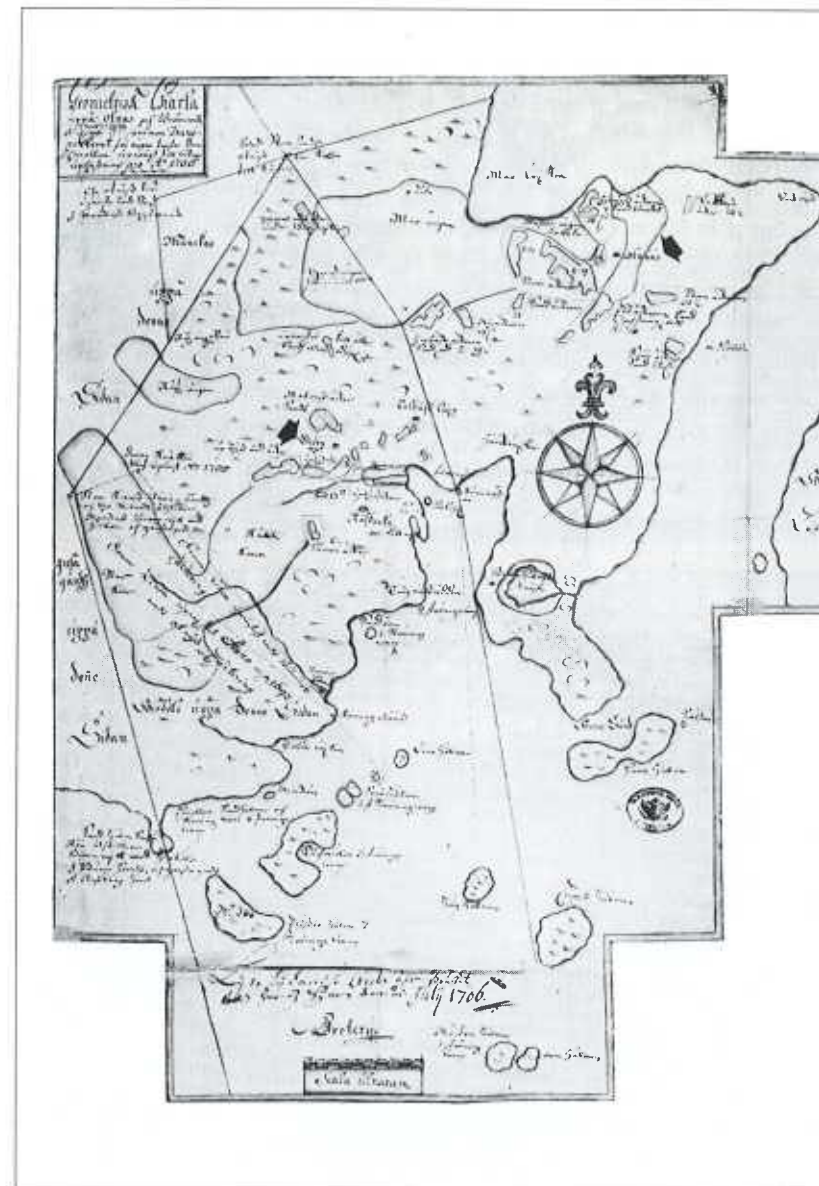
Spår av de äldre ortnamnen

Trots att man följt en annan huvudlinje har de gamla svenska ortnamnen i Hagalund ingalunda blivit förbisedda. De bildar ju i regel den primära utgångspunkten för den nya namngivningen och är en garanti för att områdets namn är genuina. Till grund för exempelvis det vackert förfinskaade namnen *Mäntyviita – Tallbysket* (efter namnet på en gammal drängstuga, Tallbuskis) och det tidigare nämnda *Silkkiniitty – Silkesängen*, ligger gamla namn som redan finns upptagna på en karta från år 1706. Med Tallbysket som modell döptes senare bl.a. åsryggen i Österstranden till *Harjuviita – Åsbysket*. *Otsolahdentie – Björnviksvägen* och andra namn med förleden *Otso-Björn* utgår givetvis från det äldre namnet *Björnviken*. Utgående från det tidigare nämnda områdesnamnet *Laakakivi – Bredsten* i Norra Hagalund har man också bildat namnet *Laakakivenpuisto – Bredstensparken*. Namnet går tillbaka på en råsten (Breed steen 1706) som markerade bygränsen mellan Bredvik, Hagalund och Storhoplax.

Alla gamla namn kommer inte i fortsättningen att väljas till adressnamn; de förekommer kanske på annat håll eller är svåra att använda eller på annat sätt olämpliga i dagens situation. Namn av det här slaget är bl.a. *Björnholm* (torp), *Braskis*, *Enbacka* (bebyggelsenamn), *Gamla* och *Nya Kasärnen* (arbetarbostäder), *Hemåker*, *Hästhaga*, *Kuckuberget*, *Kvarnberget*, *Malmåker*, *Nyåker*, *Nässelkärr*, *Oppibacka* (torp), *Sikamäki* osv. I parknamnen kan man nog använda några av dessa delvis alltför allmänna, delvis alltför "speciella" namn.

Björnviksvägen. Foto: Marja Viljamaa-Laakso.

Karta över Björnviks och Otnäs hemman från år 1706 med de gamla namnen. Pilarna visar var hemmanen var belägna. Eeva Eskola: Vanha Hagalund, s. 27. 1972.

Märkesmän och vänortsband i dagens namngivning

Det har varit sed att i ortnamnen hedra framstående personer som gått bort eller redan under sin livstid vunnit en obestridd ställning eller blivit "levande legender". Det viktigaste namnet av denna typ är *Heikki von Hertzenin aukio* – *Heikki von Hertzens plats*, med vilket man ville hedra "Hagalunds fader" i anslutning till Hagalunds 40-årsjubileum. Platsen är belägen framför Centraltornet på krönet av den till tornet ledande trappan, från vilket utsikten öppnar sig över Centralbassängen och Flamängen ända till Björnviken. Nedanför trappan brukade v. Hertzen bl.a. välkomna prominenta gäster inom ramen för de många statsbesök som utsträcktes till Hagalund.

I tävlingen om Hagalunds centrum 1954 segrade **Aarne Ervi** med sitt förslag "Don Hertzenin kylä" (Don Hertzens by). Ervi, huvudplaneraren bakom centrumområdet, har fått sina ideér fullföljda i *Aarne Ervis plats*, som redan tidigare inritats i stadsplanen. Platsen är belägen på området mellan Centraltornet och Centralbassängen.

Bostadsstiftelsens verkställande direktör, vicehäradshövding Heikki von Hertzen (1913–1985) och arkitekt Arvo Ylppö (1887–1992), medlem i stiftelsens styrelse. Bostadsstiftelsens arkiv.

Tapio Junnos skulptur "Den bländade" avtäcktes 15.5.1992 under Hagalunds 40-årsjubileumsvecka. Med den har man velat hedra Heikki von Hertzen och alla dem som planerade och byggde Hagalund. Monumentet restes på Heikki von Hertzens plats. Foto: Mauno Laitinen.

Arkitekt Aarne Ervi (1910–1977) med sin maka, skådespelerskan Rauni Luoma vid invigningen av Hagalunds centrum. Bostadsstiftelsens arkiv.

Otto-Iivari Meurmanin puisto – *Otto-Iivari Meurmans park* har fått sitt namn efter mannen bakom den första, redan år 1945 utarbetade byggnadsplanen för Hagalund. Parken, som döpts under Hagalunds jubileumsår, kommer att vara belägen i den av Meurman uppgjorda planens fixpunkt, på den centrala plats i det ursprungliga Hagalund som avgränsas av Glimmervägen, Rådarvägen, Solvädersstigen och Hagalunds äldsta daghem. Strax intill låg bl.a. hagalundsbussarnas första ändhållplats. I närheten, nordost om parken, ligger Hagalund gård, från vilken Meurman utgick i sitt planeringsarbete, och i sydvästlig riktning från parken öppnas utsikten mot ett viktigt element i Hagalund som helhet, Silkesängen.

Namnet på en del av Silkesängen, *Aarnimaa* vid Drakeldsvägen, hann nästan bli uppfattat som en anspelning på Esbos biträdande stadsdirektör för tekniska sektorn **Ilppo Aarnio**, tidigare disponent för Tapiolan Lämpö, som gick i pension år 1990. Tekniska verket började

Professor *Otto-Iivari Meurman* (f. 1890) och Bostadsstiftelsens nuvarande verkställande direktör *Veikko Riikonen* inbegripna i en livlig diskussion. Bostadsstiftelsens arkiv.

just då sätta upp skyltar med parkernas namn och valde att börja med namnet *Aarnimaa* som en lekfull hyllning till sin avgående chef. Någon officiell namnhyllning var det dock verkligen inte fråga om, endast ett roligt sammanträffande, ett faktum som det också i andra liknande sammanhang är korrekt att komma ihåg med hänsyn till festföremålet.

Det gamla namnet *Steniusparken* i Solhöjden syftar för sin del på Stenius trädgård, ett företag som sedan 1950-talet funnits på området efter att tidigare ha verkat i Alkärr i Helsingfors.

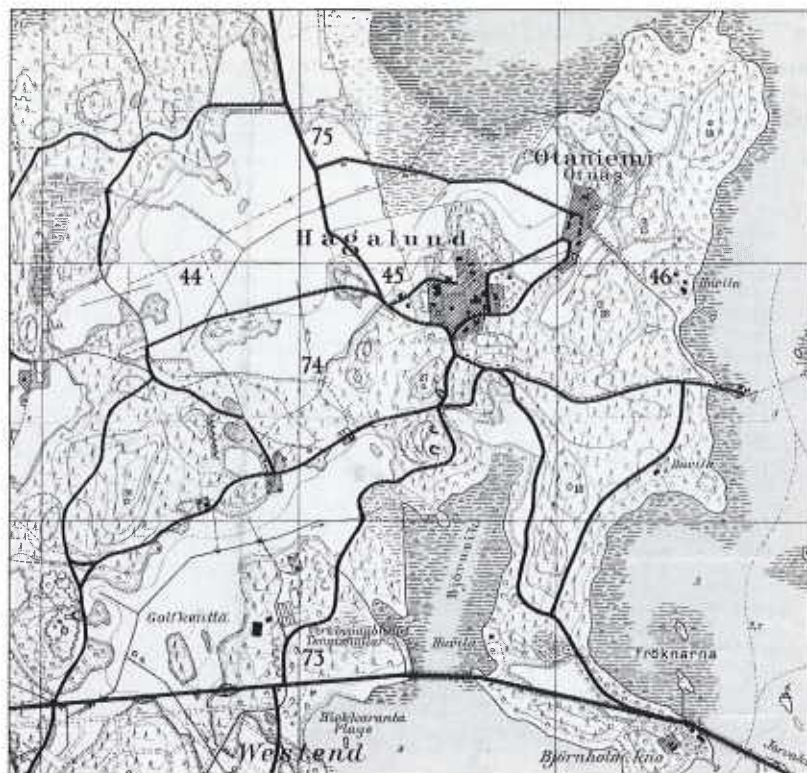
I centrum framför hotellet finns också den efter Esbos danska vänort uppkallade *Køgeparken*. Valet av vänorter för stadens områdescentra grundar sig på de högtidliga beslut som fattades då Esbo blev stad år 1972. För Hagalunds del föll valet på det i närheten av Köpenhamn belägna *Køge*, emedan man då hyste planer på att i Norrhörnet anlägga en s.k. barnens stad, som osökt skulle ha väckt associationer till den danska tivolitraditionen och därmed också till Køges namn. Man har sedermera frångått planerna, men som en roande beröringspunkt kan nämnas att Danmarks drottning **Margrethe** i sin ungdom har övernattnat i ett scoutläger vid Björnviken.

Esbos adresskarta över Hagalund upptar bl.a. *Otto-Iivari Meurmans park*. Esbo stads mättningsavdelning.

Ändrade namn

Under namnkommittéernas tid ändrades några av de gamla namnen i Hagalund, vilket på sin tid väckte delvis hetsig polemik. Namnen måste oftast bytas ut då vägnätet förnyas eller namnen av andra orsaker framstår som missvisande i en förändrad miljö. Ändringarna anslöt sig i detta fall till den reform som genomfördes då postanstalternas namn år 1975 fick formen Esbo + ett postnummer. Reformen innebar att namnen i Esbo överlag skulle revideras: namnlösa vägar döptes, enspråkiga namn blev tvåspråkiga och det fick inte längre på olika håll i staden finnas gator med samma eller ens likartade namn, som kunde försvåra postgången. Upp till hälften av Esbos namnförråd undergick ändringar av ett eller annat slag.

Grundkarta över Hagalund från år 1936. Kartan upptar redan Jorvasvägen, tennishallarna och golfplanen. Lantmäteristyrelsen.

I samband med reformen beslöt namnkommittén i första hand att med namnen *Norrskensvägen* och *Kornblitvägen* ersätta *Tennistie*—*Tennisvägen*, ett av Hagalunds äldsta gatunamn, och sekundärnamnen *Tennisgränden* och *-stigen*. Namnet *Tennisvägen* härstammade från den allra första tiden, då tennishallen i Westend, färdig 1935, låg vid ändan av vägen och väster om den en golfplan. Hallen var byggd av ägaren till Hagalund gård, doktor **Arne Grahn**, mannen bakom planen att bygga Westend och bl.a. också känd som "Finlands tenniskung". Han var finsk mästare i tennis, första gången år 1920, och en inflytelserik gynnare av tennissporten.⁵ Hallen brann ner år 1967, och då den inte längre fanns ansåg namnkommittén att inte heller namnet försvarade sin plats på området, som numera upptogs av bostadskvarter. Man hade också planer på att placera in namn på sportgrenar i framtida idrottspark. Meningarna om ändringen var delade, delvis av förståeliga skäl. Tennisintresset lever emellertid kvar i den forna hallens grannskap i Vindängen och i Hagalunds idrottspark.

Med.lic. Arne Grahn, ägare till Hagalund gård och känd som "Finlands tenniskung" (1902–1989). Eeva Eskola. Vanha Hagalund, s. 81. 1972

Ett annat namn som ändrades var *Jalmarintie*, namnet på vägen mitt emot, som ersattes med *Regnvägen* och *Regngränden* i anslutning till den bredvidliggande Regnbågen. Namnkommittén ansåg att namnet avvek från den allmänna prägel man ville ge Hagalund och att det kunde förblandas med förnamnsmotiven i Mattby och Grankulla. Namnet gavs på sin tid av Konsumentkooperativa centralförbundet i syfte att hedra dess mångårige verkställande direktör **Jalmari Laakso**; förbundet ägde yttersta spetsen av en udde i Västerstranden och ville där förlägga sitt utbildningscentrum som vägen skulle ha lett fram till. Sorgen över namnförlusten var också i detta fall långvarig.

En mindre namnändring föranleddes också av att en omreglering av Tapiolavägen skar av Björnviksvägen. Den på Björnbergets sida belägna delen fick självfallet namnet *Björnberget*. På samma sätt har också *Smidarvägen* skurits itu, varvid den östra ändan fick heta *Älvängsvägen*. Ändrade trafikförbindelser har likaså lett till att *Lövövägen* och *Granövägen* med deras inriktning mot Helsingfors döpts om till *Hagalundvägen* och *Björnholmsvägen*.

Regnvägen och -gränden som ersatt Jalmarintie. Foto: Marja Viljamaa-Laakso.

NAMNEN I HAGALUND LEVER OCH UTVECKLAS

Ny namngivningsteknik

Man har alltid försökt bibehålla det nyskapande greppet om namngivningen i Hagalund. Det har varit möjligt tack vare den bakomliggande helhetstanken och de nya lösningar som tillämpats vid byggandet.

Hagalunds centrum hör bl.a. till de områden där man tidigast börjat bygga gator i många plan. De adressproblem som de skilda gatunivåerna medför har man inte löst med ett tillägg till bestämningsleden för de olika nivåerna utan på så sätt att servicegatorna i tunnlarna heter *Östan- och Västanvindsvägen*, medan köpgatorna i marknivån heter *Östan- och Västanvindsgränden*. Officiellt ges adresserna enligt den till byggnadstomten gränsande gatan; serviceadresserna avser alltså *vägarna*, besöksadresserna *gränderna*.

Östanvindsvägen. Foto: Seppo Karusuo.

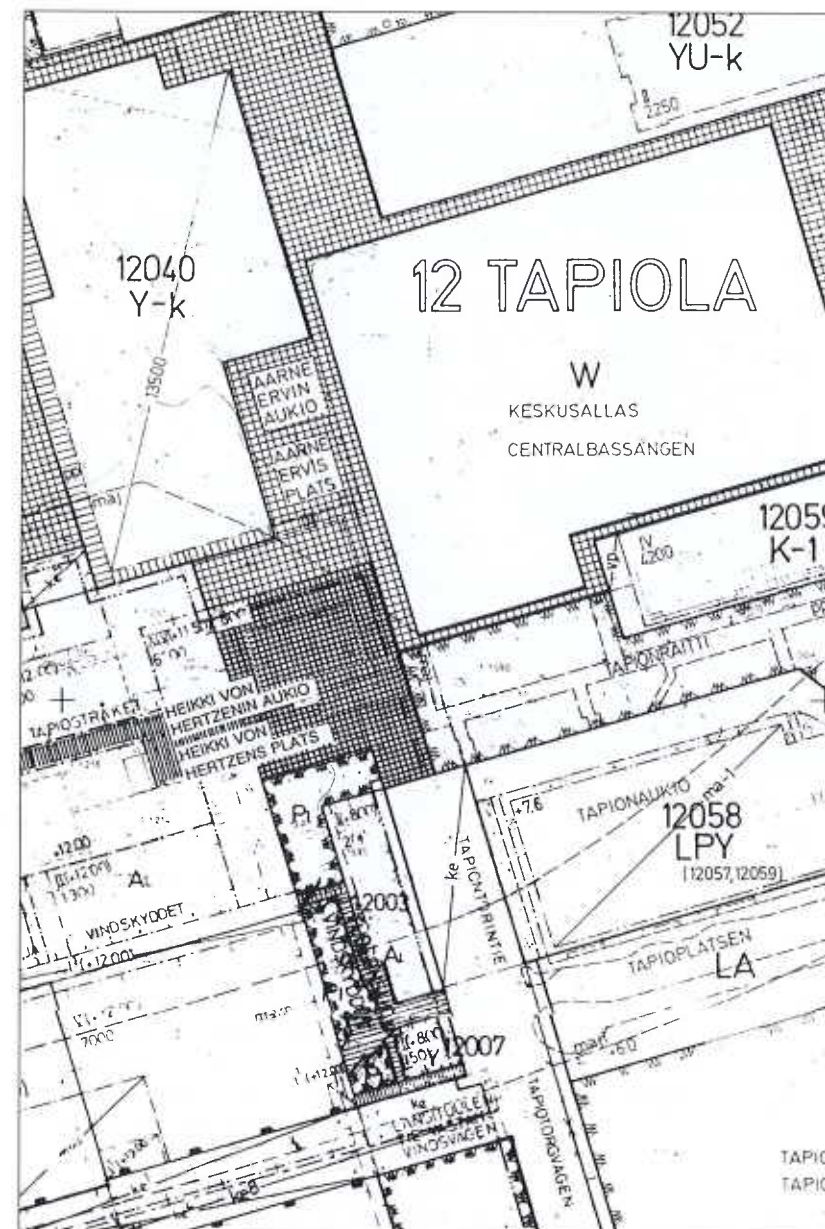
I all synnerhet när det gäller en urban miljö som Hagalunds centrum kan det dock vara svårt att se vilken gata det är som en byggnad ansluter sig till – huvudingången befinner sig ofta vid fotgängarplan eller -platser. Man har därför undantagsvis använt också namnen på promenadvägar och torg (*Sampogränden, Tapiotorget*) som orienterande näradresser.

Den koncentrerade stadsstrukturen har dessutom på senaste tid ånyo väckt till liv grundläggningsskedets Hagalund och å andra sidan också den gamla medeltida staden som modell, med husnamnen som landmärken och lokaliserande element – ofta på långt håll synliga med självlysande bokstäver.

Med namnen *Sampogränden* och *Östanvindsvägen* har adressproblemen lösts på ett sätt som motsvarar den urbana centrumstrukturens krav.

Foto: Seppo Karusuo.

Stadsplanenamn i Hagalunds centrum. Kartan upptar bl.a. minnesnamn som senare fastställs. Esbo stadsplaneringsverk.

Aame Ervis Centralom och Arto Sipinens kulturcentrum.

Esbo stads informationsenhet.

Bland de byggnader som har blivit bekanta under sitt officiella namn hör *Centraltornet* och *Esbo kulturcentrum* till de mest kända. **Arto Sipinens** segrande förslag i arkitekturtävlingen om kulturcentret kallades *Kuunsilta* (Månbron) som en anspelning på det sätt på vilket byggnaden skulle återspeglas i dammens vatten. Namnet kom emellertid inte i allmänt bruk, då bl.a. en sammanblandning med månmotiven i gatunamnen i Kvisbacka låg nära till hands. Man försökte senare med förenade krafter komma på ett träffande namn, men här svek också Kalevala. De evenemang som anordnas i byggnaden kan emellertid hållas i huvudsalarna, som har fått namn som anknyter till Hagalunds allmänna profil, det ljust klingande *Tapiolasalen* och *Louhisalen* med dess mörkare klangbotten. Som vägledning åt dem som inte ännu har kommit i kontakt med verksamheten inne i byggnaden och dess salar har den fått adressen *Kulturplatsen* (motsvarar det gamla Kaupintori), ett namn som också har väckt kritik på grund av associationerna till "stagnationens tid" i vårt politiska liv.

Välkända namn är också exempelvis det självfallna namnet *Vattenfallshuset*, inspirerat av vattenkaskaderna framför byggnaden, och "*Näktergalshuset*", namnet på huset bredvid. Då dess grundsten murades uttryckte talaren, riksdagsman **Kaisa Raatikainen**, sin sorg över att näktergalarna som tidigare sjöng i lunden på samma plats nu var borta, vilket fick **Pertti Paloheimo**, verkställande direktör i Tapiola-bolagen, byggnadens finansiär, att på stående fot fatta beslut om att huset skulle få heta *Näktergalen* som en påminnelse om den forna idyllen och för att "åtminstone en näktergal skulle finnas kvar."

Timo Penttiläs Vattenfallshus. Bostadsstiftelsens arkiv.

Företagens och föreningarnas bidrag till namnbilden

Namnen i företagens neonskyltar används i regel inte som adressnamn. Alldeles som när det gäller minnesnamn efter personer är principen den att man inte ger namn som avses bli bestående åt platser som ännu kan undergå förändringar. Historien ensam kan avgöra vilken betydelse platserna kommer att få i den framtida miljön.

”Tapiola”-andan sätter inte just nu i nämnvärd grad sin prägel på företagsnamnen i Hagalund. Det vimlar inte av finsknationella björnar, ekorrar, skogsrån och andra tapiolainslag i företagens namn — det enda iögonenfallande undantaget torde vara affärscentret *Pohjantori* och K-butiken *Pohjantähti* i ändan av Nordvägen. Och dock finns det *Tapiola*-namn; så är t.ex. gamla *Kino Tapiola* ett viktigt inslag i stadsbilden, *Tapiola Garden Hotel* en ”märkesprodukt” och *Tapiola-bolagen* ett synligt företag — vars namnval på sin tid gav upphov till en delvis från polemik. På riksnivå syns Kalevalamotivet nog i många storföretags namn, i all synnerhet de äldres.

Är månne den rådande amerikaniseringen i företagsnamnen i Hagalund ett utslag av grundläggningsskedets internationella ”city”-prägel eller ett led i en allmän trend. Det var i alla händelser en stor och från kulturell synpunkt ytterst beklaglig förlust då ”folkrestaurangen” *Tapion tuoppi* för någon tid sedan bytte ut sitt gamla namn mot någonting annat, gud vet vad. På samma sätt har t.ex. restaurangen

Namnmotiven i Hagalund har utnyttjats av affärscentret *Pohjantori* och en butik med namnet *Pohjantähti* vid Louhivägen i Norrhömet.

Foto: Seppo Karusuo.

Tapiola Garden Hotel. Espo stads informationsenhet.

Heikinvintti i Heikintori försvunnit. Också *Linnunrata* i Centraltornets översta våningar, en omtyckt utsiktsplats vid statsbesök i Hagalund, har försvunnit som restaurang, men finns till all lycka kvar som namn på en reklambyrå.

Föreningar och samfund är inte ”kartelliserade”, och deras namn är därför i regel knutna till det område där de är verksamma. Så har bl.a. den av *Erkki Pohjola* ledda *Tapiolan kuoro*, den gamla korgbollsöreningen *Tapiolan Honka* och den av *Ella Hyppänen* länge ledda sammanslutningen *Tapiolan Kilta* på ett förtjänstfullt sätt förblivit Tapiolabilden trogna.

I samband med den europeiska integrationen och samgåendet ute i världen väntas de lokala kulturerna igen få ökad betydelse. En av utmaningarna när det gäller namnbilden i Hagalund på 2000-talet kunde vara att på samma sätt som de som en gång lanserade namnet Tapiola hävda den kulturella och språkliga grund som vi står på — både hus och företag kunde i det avseendet skärpa sin profil. I det nyskapande Hagalund finns en uppsjö av motiv att ösa ur.

- 1 Heikki von Hertzen, Uolevi Itkonen: Raportti kaupungin rakentamisesta, Tapiolan arkea ja juhlaa, Länsiväylä Oy, 1985.
- 2 Ilta-Sanomat 1953 då namntävlingen avgjorts.
- 3 Se not 1
- 4 Tidningen Tapiola tänään (Länsiväyläs föregångare) nr 6, 10.2.1966.
- 5 Esbo stadsmuseum: Westend, 1990.

DELOMRÅDEN

(se kartan s.16)

TAPIOLA – HAGALUND OCH POHJOIS-TAPIOLA – NORRA HAGALUND

Björkmankans – Koivu-Mankkaa
Björnberget – Otsonkallio
Björnviken – Otsolahti
Bredsten – Laakakivi
Drakelden – Aarnivalkea
Hagalid – Hakalehto
Hagalunds centrum – Tapiolan keskus
Hagalunds idrottspark – Tapiolan urheilupuisto
Krämarberget – Kaupinkallio
Marängen – Maarinniitty
Masurbacken – Visamäki
Norrhörnet – Pohjankulma
Silverlunden – Hopealehto
Solhöjden – Suvikumpu
Svedjefällaren – Kaskenkaataja
Södra Bredvik – Etelä-Laajalahti
Vindängen – Tuuliniitty
Väderbacken – Tuulimäki
Västerhöjden – Länsikorkee
Västerstranden – Länsiranta
Älvängen – Keijuniitty
Östergården – Itäkartano
Österskogen – Itämetsä
Österstranden – Itäranta

NAMNREGISTRET 12/91: GATU- OCH ADRESSNAMEN I HAGALUND I SVENSK ALFABETISK ORDNING (se kartan s. 15)

Namn	Kartblad
Aarne Ervis plats – Aarne Ervin aukio	74 44
Aftonglödsvägen – Iltaruskontie	74 44
Björnberget – Otsonkallio	74 45
Björnviksvägen – Otsolahdentie	74 45
Bågränden – Jousikuja	73 43
Bågsvängen – Jousenkaari	73 43
Drakeldsvägen – Aarnivalkeantie	74 44
Flitargränden – Ahertajankuja	74 44
Flitarvägen – Ahertajantie	74 44
Glimmervägen – Kimmeltie	74 45
Gråskinnstorget – Oravannahkatori	73 44
Gömostigen – Piilopolku	75 44
Hagalundvägen – Hagalundintie	73 44
Hagbacken – Hakamäki	73 44
Hagbacksvägen – Hakamäentie	73 44
Haggränden – Hakakuja	73 44
Hagmarksgränden – Hakamaankuja	73 44
Hagmarksvägen – Hakamaantie	73 44
Hagsluttningen – Hakarinne	73 44
Havsvindsvägen – Merituulentie	73 42
Heikki von Hertzenin plats – Heikki von Hertzenin aukio	74 44
Idrottsparksvägen – Urheilupuistontie	74 43
Ilmatarstigen – Ilmattarenpolku	74 44
Jättekastgränden – Hiidenkivenkuja	74 44
Jättekastvägen – Hiidenkiventie	74 44
Kalevalavägen – Kalevalantie	74 44
Kalevaängen – Kalevanvainio	74 44
Kanonvägen – Tykkitie	73 44
Kastbystigen – Puhurinpolku	73 43
Kornblixvägen – Elosalamantie	73 44
Krämarbergsvägen – Kaupinkalliontie	74 44
Kulturplatsen – Kulttuuriauio	74 44
Kyrkstigen – Kirkkopolku	74 45
Kyttstigen – Kytöpolku	74 44
Kådstigen – Pihkapolku	74 45
Köpmannavägen – Kauppamiehentie	74 44
Lavbergsvägen – Naavakalliontie	74 44
Ljusalfsstigen – Sinipiiianpolku	74 44
Louhivägen – Louhentie	75 44
Luonnotarstigen – Luonnottarenpolku	74 44
Långskanksvägen – Vemmelsäärentie	74 44
Mielikkidungen – Mielikinviita	74 44
Mimerkkigränden – Mimerkinkuja	75 44
Nallestigen – Nallenpolku	74 45
Nordstigen – Pohjanpolku	74 44
Nordvägen – Pohjantie	74 44
Norrskensvägen – Revontulentie	73 44
Nyckelpigsvägen – Leppäkertuntie	73 43
Nyyrikkivägen – Nyyrikintie	74 44
Pilvetärstigen – Pilvettärenpolku	74 44
Päivätärstigen – Päivättärenpolku	74 44
Regnbågen – Sateenkaari	73 45
Regngränden – Sateenkuja	73 45
Regnvägen – Sateentie	73 45
Rådarvägen – Menninkäisentie	74 45
Sampogränden – Sampokuja	74 44
Sampotorget – Sampotori	74 44
Siarvägen – Tietäjantie	75 44
Skogsalfsgränden – Metsänpojankuja	75 44
Skogsbjörnsgränden – Kontionkuja	74 45
Skogsbjörnsvägen – Kontiontie	74 45
Släntstigen – Viertopolku	74 43
Smedsvägen – Sepontie	75 44
Smidarvägen – Takojantie	75 44
Solgränden – Suvikuja	73 43
Solhöjdsbrinken – Suvikummunrinne	73 43
Solhöjdsstigen – Suvikummunpolku	73 43
Solhöjdsvägen – Suvikummuntie	73 43
Solvädersstigen – Poutapolku	74 45
Studiegränden – Opinkuja	74 44
Studievägen – Opintie	74 44
Svedjefällarvägen – Kaskenkaatajantie	74 44
Tallbarrsstigen – Neulaspolku	74 45
Tallbysket – Mäntyviita	74 45
Tapioplatsen – Taponaukio	74 44
Tapiotorget – Taponatori	74 44
Tapiotorgvägen – Taponatorintie	74 44
Tornplanet – Tornitaso	74 44
Torrfurststigen – Kelohongantie	73 44
Villebrädsstigen – Riistapolku	74 44
Vindgränden – Tuulikuja	73 44
Virvatarstigen – Virvattarenpolku	74 44
Västanvidsgränden – Länsituulenkuja	74 44
Västanvindsvägen – Länsituulentie	74 44
Älvängsvägen – Keijuniityntie	75 44
Åsbysket – Harjuviita	73 45
Åskpilen – Ukonvaaja	75 44
Östanvidsgränden – Itätuulenkuja	73 44
Östanvindsvägen – Itätuulentie	73 44
Österstranden – Itäranta	74 45

TAPIOLAN JENKKA TAPIOLA-JENKAN

The musical score for Tapiola-Jenkan consists of six systems of piano accompaniment. Each system contains two staves (treble and bass clef) with a key signature of one sharp (F#). The chords and melodic lines are as follows:

- System 1: Chords Em and H7.
- System 2: Chords H7 and Em.
- System 3: Chords Em, E7, and Am.
- System 4: Chords Am, Em, H7, and Em.
- System 5: Chords G and D7.
- System 6: Chords G, C, G, D7, and G.

*Jenkantahti soimaan,
kaikki karkeloimaan,
Tapiolan väki nyt on innoissaan.
Junttimusa tuotiin
juppikylän muotiin:
"Soita sitä Tapiolan jenkkaa vaan!"
Tanssimaan nyt ryhtyy,
laulamaankin yhtyy,
Tapiolan jenkkejengi innostuu.
Silkkiniitty kaikaa,
merenrannat raikaa,
Länsiväylän liikennekin ruuhkaantuu.*

*Aamuyöllä vasta
jenkkaa soittamasta
Gardenissa orkesteri lopettaa.
Silloin meillä vielä
Kauppamiehentiellä
Tapiolan jenkkaa väki opettaa.
Otsolahden rantaan,
Karhusaaren santaan
aallot siellä jenkantahtiin loiskuttaa.
Heikintorin viereen,
Keskusaltaan pieleen
jenkantahtiin tanssimahan tulla saa.*

Tapiola-jenkan uppfördes första gången vid Bostadsstiftelsens 40-årsjubileum 15.5.1992 i Esbo kulturcentrum. Den framfördes av Tapiolan kuoro under ledning av Erkki Pohjola. För koreografin svarade "körmamman", läraren Rauni Kontu.